

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY UNISŁAW
NA LATA 2013 - 2015**

UNISŁAW 2013

SPIS TREŚCI:

I.	Wprowadzenie	3
II.	Podstawa prawna Programu	5
III.	Podstawowe definicje	5
IV.	Zasady działania Programu	6
V.	Cele programu wspierania rodziny	7
VI.	Analiza SWOT	8
VII.	Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z Gminy Unisław	9
VIII.	Źródła finansowania	11
IX.	Monitoring i ewaluacja	11
X.	Przewidywane efekty Programu	11
XI.	Podsumowanie	12

I. Wprowadzenie

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Unisław na lata 2013 - 2015 został opracowany w oparciu o założenie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełniania jej funkcji. Obejmują pomocą rodziny dysfunkcyjne, a także dzieci i młodzież zagrożoną niedostosowaniem społecznym.

Działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty, a wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całej społeczności.

Zapisy przytoczonej wyżej Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Unisławiu.

Program realizowany jest zgodnie z celami:

- Kujawsko - Pomorskiego Programu Wspierania Rodziny,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Unisław na lata 2008 – 2015

Program uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym ich celem jest wspieranie rodziny w jej opiekuńczo wychowawczej roli względem dzieci. Działania mające na celu realizację założeń programu nastawione są na bezpośrednią pracę z rodziną poprzez diagnozowanie problemów rodziny i dziecka, podejmowanie działań w środowisku, opracowywanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach, monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa następujące zadania Gminy:

- realizację 3 - letnich Gminnych programów wspierania rodziny,
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki naturalnej nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:

- a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego

poradnictwa,

- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- finansowanie:
 - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka w ramach umowy przez rodziny wspierające,
- współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (IOP jest placówką dla najmłodszych dzieci - noworodków i niemowląt znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, tzn. pozbawionych czasowo lub trwale opieki rodziców),
- sporządzenie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodzin oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie - w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- przeprowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy, przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez rodziców biologicznych przez okres dłuższy niż 12 miesięcy.

II. Podstawa prawna Programu

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09.06.2011r.
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004r.
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29.07.2005r.
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r.
- Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964r.
- Ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 z 4 lutego 2011r.

III. Podstawowe definicje

- Rodzina

Zgodnie z Ustawą to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Funkcje instytucjonalne rodziny:

- materialno – ekonomiczna,
- opiekuńczo – zabezpieczająca,
- prokreacyjna,
- seksualna,
- legalizacyjno – kontrolna,
- socjalizacyjno – wychowawcza,
- klasowa,
- kulturalna,
- rekreacyjno - towarzyska,
- emocjonalno – ekspresyjna.

- Asystent rodziny

Ustawa podaje, że Asystent rodziny to osoba, do której zadań należy m. in. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy rodzinom

w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi, motywacja rodziny i udzielanie wsparcia.

Asystent rodziny powinien nieustannie pogłębiać swoją wiedzę i zdobywać nowe umiejętności. Asystenta rodziny zatrudnia kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, który organizuje pracę z rodziną.

- Rodzina wspierająca

Rodzina wspierająca to rodzina, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Rodzina wspierająca przy współpracy z asystentem rodziny nabywa umiejętności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Pełnienie tej funkcji może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka.

- Placówka wsparcia dziennego

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- specjalistycznej,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

IV. Zasady działania Programu

Program oparty jest na wzajemnej współpracy i współdziałaniu odpowiednich służb publicznych, organizacji, kościołów i związków wyznaniowych, a także innych środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych z poszanowaniem praw człowieka i praw dziecka.

V. Cele Programu wspierania rodziny

Głównym celem

Programu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie oraz pomoc w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej poprzez zapewnienie rodzicom i ich dzieciom na terenie naszej Gminy wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych.

Cele szczegółowe:

- Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin,
- Pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny i jej integracji,
- Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- Wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- Wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- Podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny,
- Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

VI. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Strategie i gminne programy, - Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, - Działalność GKRPA, - Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, - Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje osób działających na rzecz rodziny, - Podwyższenie kryterium dochodowego do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej, - Funkcjonowanie na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej, - Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych, pedagoga, dzielnicowego, - Baza instytucji wspierających rodzinę, - Dostęp do obiektów sportowych, działalność klubu sportowego, - Oferta imprez kulturalnych oraz sportowych, - Dostępne poradnictwo, - Współpraca szkół z rodzicami, - Punkt Konsultacyjny (psycholog, terapeuta uzależnień), - Oferty kulturalne skierowane do rodzin - festyny, pikniki, - Działalność parafii skupiająca młodzież. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wysoki wskaźnik ubóstwa, - Wzrost kosztów utrzymania rodzin, - Ograniczony czasowo pobyt dziecka w przedszkolu, - Ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę, - Brak mieszkań chronionych i lokali socjalnych, - Wzrost zadań zleczanych samorządom gminnym, - Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, - Niechęć młodzieży do korzystania z dostępnych form spędzania czasu wolnego, - Bierna postawa członków rodziny wobec problemów występujących w rodzinie, - Utrudniony dostęp do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, - Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, - Brak świetlicy socjoterapeutycznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Działania podejmowane na rzecz rodziny, - Nowe miejsca pracy w środowisku lokalnym, - Zmiana świadomości społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, - Utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej, - Utworzenie grupy wsparcia dla rodzin „problemowych”, - Pozyskiwanie środków z zewnątrz na aktywizację rodzin zagrożonych wykluczeniem, projekty finansowane ze środków unijnych, - Zatrudnienie asystenta rodziny, - Rozwój wolontariatu, - Funkcjonowanie organizacji pozarządowych, - Organizowanie dzieciom czasu wolnego, 	<ul style="list-style-type: none"> - Ograniczony czas pracowników socjalnych na pracę z rodziną, - Rozluźnienie więzi, zanik tradycji rodzinnych, wyjazdy rodziców zagranicę, - Nasilanie się zjawisk patologicznych (przemoc, alkoholizm, łamanie norm prawnych, narkomania), - Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na szkołę i instytucje, - Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej, korzystanie ze świadczeń „z pokolenia na pokolenie”, - Brak środków finansowych na zatrudnienie asystenta rodziny i tworzenie rodzin wspierających, - Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

VII. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z Gminy Unisław

Lp.	PLACÓWKI	Rodzaj działalności
1.	Urząd Gminy Unisław 86-260 Unisław, ul. Parkowa 20	Dowozy dzieci niepełnosprawnych,
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej 86-260 Unisław, ul. Parkowa 22	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, aktywizacja społeczno - zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, przyznawanie i wypłacanie stypendiów i zasiłków szkolnych, paczki świąteczne ze słodyczami.
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Unisław, ul. Parkowa 22	Udzielanie rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej, prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie; - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
4.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny Unisław, ul. Parkowa 22	Pomoc w przypadku występowania przemocy, pomoc psychologiczna i medyczna, - interwencje domowe w przypadku zdiagnozowa przemocy, - rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.
5.	Gminny Ośrodek Zdrowia w Unisławiu	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6.	Placówki oświatowo-wychowawcze z terenu Gminy Unisław (szkoły, przedszkola)	Działalność edukacyjno - wychowawcza, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne dla rodziców i dzieci.
7.	Gminny Ośrodek Kultury w Unisławiu,	Propagowanie szeroko rozumianej kultury, wspieranie i inicjowanie aktywności kulturalnej społeczności gminy, edukacja w dziedzinie kultury i sztuki, organizowanie zajęć pozaszkolnych, organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży m.in. poprzez: naukę gry na instrumentach, zajęcia wokalne, taniec, zajęcia teatralne, klub gier planszowych, język angielski, „Kącik malucha” – zabawa, nauka i sztuka – zajęcia dla dzieci z rodzicami, orkiestra dęta.
8.	Komisariat Policji w Unisławiu	Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie Gminy Unisław, podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej karty; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
9.	Hala widowiskowo – sportowa, Stadion sportowy, boisko „Orlik”	Działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu w Gminie Unisław, propagowanie i animowanie aktywnych form wypoczynku dla mieszkańców gminy.
10.	Parafie z terenu Gminy Unisław	Działalność charytatywna.
11.	Organizacje pozarządowe, Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Osób pełnosprawnych „Iskierka”	Prowadzenie działalności pomocowej na rzecz dzieci i osób niepełnosprawnych.
12.	Harcerstwo	Organizacja czasu wolnego; kształtowanie postaw i charakterów dzieci i młodzieży, wspieranie w wychowaniu dzieci zgodnie z harcerskimi wartościami.

W Gminie Unisław funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dziecku i rodzinie, które służą zwalczaniu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, profilaktyce, walce z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp. w następujących obszarach:

- pomocy finansowej - przyznawanie i wypłacanie zasiłków i stypendiów, opłacanie dożywiania dzieci w szkołach,
- pomocy rzeczowej – ubrania, meble, żywność,
- poradnictwa – psychologiczne, pedagogiczne, prawne i rodzinne,
- edukacyjnej i opiekuńczo-wychowawczej – organizacja czasu wolnego, wypoczynku, rozwijanie zainteresowań,
- profilaktyki i opieki zdrowotnej,
- kultury i sportu,
- bezpieczeństwa.

VIII. Źródła finansowania

Środki na realizację programu pochodzić mogą w ramach:

1. środków własnych gminy (zaplanowanych na dany rok budżetowy na realizację Programu oraz pochodzących z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych),
2. dotacji przekazywanych z budżetu państwa,
3. środków pozabudżetowych.

IX. Monitoring i ewaluacja

Monitorowanie realizacji Programu będzie polegało na zbieraniu informacji dotyczących realizowanych zadań, potrzeb i efektów stanowiących podstawę do planowania działań na lata następne.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

Sprawozdanie z realizacji w danym roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz bieżące zapotrzebowanie będzie przedkładane Radzie Gminy Unisław w terminie do 31 marca każdego roku.

X. Przewidywane efekty Programu

- promocja i kreowanie pozytywnego obrazu rodziny,
- zwiększenie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych wśród rodziców,
- zwiększenie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu ról rodzicielskich,
- objęcie wsparciem asystenta rodziny rodzin będącym w kryzysie,
- zwiększenie dostępu do informacji dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

~Efekty realizacji zgodne z celami szczegółowymi Programu ~

XI. Podsumowanie

Program wspierania rodziny zawiera najważniejsze cele i kierunki działań podejmowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Unisławiu. Zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin.

Zasadniczą ideą jest przekonanie, iż to rodzina gwarantuje właściwy rozwój człowieka. Dlatego też szczególnie ważne staje się wspieranie rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Natomiast w sytuacjach szczególnie trudnych należy zapewnić dziecku najbardziej przyjazne dla jego rozwoju środowisko rodziny zastępczej. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promocja rodzinnego stylu. W realizację programu należy włączyć wszystkie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę. Spodziewanym efektem programu ma być polepszenie sytuacji rodziny, zwiększenie bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz skuteczne tworzenie systemu wspierania rodziny. Skuteczna realizacja niniejszego programu będzie uzależniona od dostępności środków finansowych niezbędnych do realizacji zapisów programu, zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działania, koordynacji działań i współpracy zainteresowanych podmiotów.

Niniejszy program jest dokumentem otwartym i może podlegać okresowej weryfikacji i modyfikacji.

Program opracowała:

p. o. Kierownika

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Unisławiu

Ewa Rafalska